

Gebyrfinansierte sjølvkosttenester

Etterkalkyle 2025

Nord-Gudbrandsdal Renovasjonsselskap IKS har utarbeidd etterkalkyler for gebyrfinansierte sjølvkosttenester i samsvar med "Forskrift om beregning av selvkost".

Sjølvkostmodellen Momentum Selvkost vart nytta til berekninga.

Kva er sjølkost:

Sjølvkost inneber at selskapet sine kostnader med å produsera tenestene skal dekkjast av gebyra som brukarane betaler. Selskapet har ikkje høve til å tena pengar på tenestene. Etter kvart rekneskapsår må selskapet setja opp ein sjølvkostrekneskap for kvart gebyrområde for å kontrollera at det ikkje skjer. Sjølvkostrekneskapen avvik frå dei vanlege driftsrekneskapane til selskapet på enkelte område og dei to rekneskapane kjem ofte ikkje til å vera direkte samanliknbare. Dei same sjølvkostreglane gjeld uavhengig av om tenesteproduksjonen skjer i kommunen eller eit (inter)kommunalt selskap. I tillegg er det òg egne reglar for korleis selskapet skal skilja mellom monopolverksemd og tenester som blir drivne i konkurranse med andre næringsdrivande.

I sjølvkostkalkylen inngår rekneskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv rekneskapsmessige avskrivningar, kalkulatoriske avskrivningar og rentekostnader, samt indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

Kalkulatoriske kapitalkostnader:

Når kalkulatoriske kapitalkostnader (avskrivningar og renter) blir berekna skal framandfinansiering trekkjast ut av berekningsgrunnlaget. Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikkje i driftsrekneskapen til selskapet, men representerer ei alternativ avkastning som selskapet går glipp av ved at kapital er bunden i anleggsmidlar. Den kalkulatoriske rentekostnaden blir berekna med utgangspunkt i restavskrivningsverdien av anleggsmidlane og ei kalkylerente.

Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig swap-rente + 1/2 %-poeng. I 2025 var den 4,48 %.

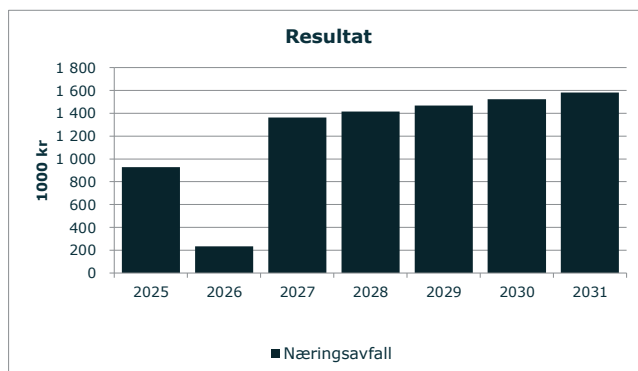
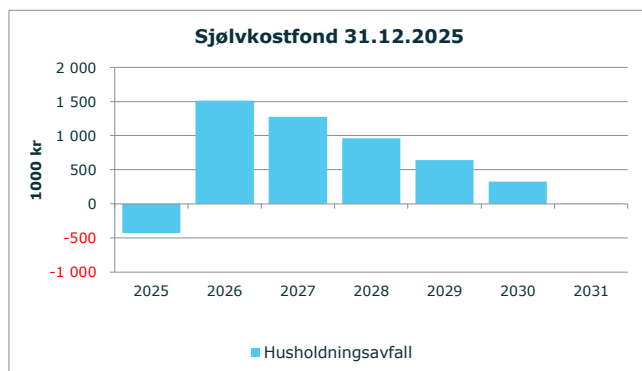
Indirekte driftsutgifter og handtering av over- og underskot:

Selvkostforskrifta fastset regler for korleis relevante utgifter frå administrasjon skal reknast inn i gebyrgrunnlaget. Forskrifta krev òg at eventuelle overskot skal setjast av til bundne sjølvkostfond. Eit overskot frå eit enkelt år skal tilbakeførast til brukarane i form av lågare gebyrer i løpet av ein periode på fem år. Målet er at brukarane som til ein kvar tid har nytte av tenesten, skal betale for ho, sånn at ein generasjon brukare ikkje subsidierer neste generasjon brukarar, eller verte subsidiert av dei. Dette inneber at viss kommunen har overskot som er eldre enn fire år, må heile rest-overskotet gå til reduksjon av gebyrene det komande budsjettåret. Høvesvis må eit overskot som stammar frå 2025 i sin heilskap vere disponert innen 2030.

Krav om utarbeiding av kalkyler:

I tillegg til etterkalkylen som er ein del av arbeidet med å avslutta eit rekneskapsår, må selskapet òg setja opp eit sjølvkostbudsjett (forkalkyle) for kvar betalingsteneste før kvart nye rekneskapsår byrjar. I budsjettet blir forventa drifts- og kapitalkostnader berekna, sånn at sjølvkostbudsjettet kan gi grunnlaget for gebyrsatsane det neste året.

Ved budsjettering er det ei rekkje usikre faktorar, mellom anna framtidig kalkylerente, utvikling av talet på brukarar og generell etterspurnad. I tillegg til å overhalda generasjonsprinsippet er det ei målsetjing om minst mogleg svingingar i dei kommunale gebyra. Resultatet for 2025 var ikkje kjent ved budsjettarbeidet i fjor haust. Dette fører til avvik mellom prognosar i budsjettet for 2026 og etterkalkylen for 2025.

Samla etterkalkyle2025

Etterkalkylene for 2025 er basert på rekneskap datert 24. mars 2026.

Etterkalkyle sjølvkost 2025	Husholdnings avfall	Næringsavfall			Totalt
Direkte driftsutgifter	39 502 315	17 801 303			57 303 618
Avskrivningskostnad	3 753 164	0			3 753 164
Kalkulatorisk rente (4,48 %) / Rentekostnad	1 102 832	0			1 102 832
Driftskostnader	44 358 311	17 801 303			62 159 614
- Øvrige driftsinntekter	-3 105 140	-228 313			-3 333 452
Samla sjølvkost (Gebyrgrunnlag)	41 253 171	17 572 991			58 826 162
Inntekter	42 357 284	18 500 634			60 857 918
Sjølvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	1 104 113	927 644			2 031 757
Dekningsgrad i %	103 %	105 %			103 %
Sjølvkostfond 01.01	-1 486 900	0			-1 486 900
-/+ Bruk av/avsetning til sjølvkostfond	1 104 113	0			1 104 113
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad sjølvkostfond	-41 881	0			-41 881
Sjølvkostfond 31.12	-424 668	0			-424 668

Nord-Gudbrandsdal Renovasjonsselskap IKS har utarbeidd etterkalkylene for 2025 i samarbeid med rådgivningsselskapet Momentum by Visma, som har meir enn 22 års erfaring med sjølvkostproblematikk og bred juridisk og økonomisk kompetanse knytta til sjølvkost. Sjølvkostberegningsmodellen Momentum Selvkost nyttast av fleire enn 300 norske kommuner og (inter)kommunale selskap.

Husholdningsavfall - Sjølvkostoversikt 2025 til 2031

Etterkalkyle 2025 for Husholdningsavfall

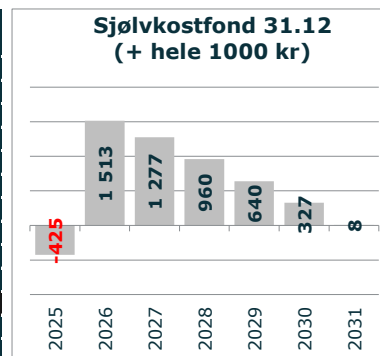
Etterkalkylen for 2025 viser eit overskot på 1 104 113 kroner. Ved utgangen av året er det eit negativt framførbart underskot på 424 668 kroner. Sjølvkostreglene føreset at over- og underskot normalt skal tilbakeførast eller dekkast inn i løpet av fem år.

Husholdningsavfall Sjølvkostoversikt 2025 til 2031	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
10** Løn	17 034 447	19 134 006	19 925 208	20 423 339	20 933 922	21 457 270	21 993 702
11** Varer og tenester	12 282 759	13 059 735	13 494 760	13 832 129	14 177 933	14 532 381	14 895 690
12** Varer og tenester	967 548	1 167 809	1 234 635	1 265 501	1 297 138	1 329 567	1 362 806
13** Tenester som erstatter eigen tenesteprod.	9 217 561	9 292 487	10 279 062	10 536 039	10 799 440	11 069 426	11 346 161
Direkte driftsutgifter	39 502 315	42 654 037	44 933 666	46 057 007	47 208 433	48 388 643	49 598 359
Sjølvkostavskrivingar	3 753 164	4 929 739	6 157 392	6 125 694	5 356 011	3 249 319	3 188 367
Kalkulatorisk rente	1 102 832	1 433 679	1 447 036	1 158 383	888 563	686 338	535 052
Driftskostnader	44 358 311	49 017 455	52 538 094	53 341 084	53 453 007	52 324 300	53 321 778
- Øvrige driftsinntekter	-3 105 140	-2 580 148	-2 597 903	-2 662 850	-2 729 422	-2 797 657	-2 867 599
Samla sjølvkost (Gebyrgrunnlag)	41 253 171	46 437 307	49 940 191	50 678 234	50 723 585	49 526 643	50 454 180
Gebyrinntekter	42 357 284	48 350 232	49 640 154	50 309 539	50 366 955	49 191 090	50 127 469
Resultat	1 104 113	1 912 925	-300 037	-368 695	-356 630	-335 554	-326 710
Finansiell dekningsgrad (%)	102,7 %	104,1 %	99,4 %	99,3 %	99,3 %	99,3 %	99,4 %

+ Sjølvkostfond - framførbart underskot	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Sjølvkostfond 01.01	-1 486 900	-424 668	1 513 252	1 277 287	959 960	640 067	326 711
-/+ Bruk av/avsetning til sjølvkostfond	1 104 113	1 912 925	-300 037	-368 695	-356 630	-335 554	-326 710
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad, fond	-41 881	24 994	64 072	51 368	36 737	22 198	7 678
Sjølvkostfond 31.12	-424 668	1 513 252	1 277 287	959 960	640 067	326 711	7 678

Tabellen under sammenliknar etterkalkylen for 2025 med budsjettet for 2025.

Budsjettanalyse	Budsjett 2025	Etterkalkyle 2025	Avvik (kr)	Avvik (%)
10*** Løn	15 920 340	17 034 447	1 114 107	7,0 %
11*** Varer og tenester	8 288 233	12 282 759	3 994 525	48,2 %
12*** Varer og tenester	658 422	967 548	309 126	46,9 %
13*** Tenester som erstatter eigen tenesteprod.	8 554 359	9 217 561	663 202	7,8 %
Direkte driftsutgifter	33 421 355	39 502 315	6 080 960	18,2 %
Direkte kapitalkostnader	6 799 613	6 363 418	-436 195	-6,4 %
Driftskostnader	40 220 968	44 358 311	4 137 343	10,3 %
Øvrige inntekter	-38 822 746	-3 105 140	35 717 606	-92,0 %
Samla sjølvkost (Gebyrgrunnlag)	1 398 222	41 253 171	39 854 949	2850,4 %
Gebyrinntekter	0	42 357 284	42 357 284	0,0 %
Resultat	0	1 104 113	1 104 113	0,0 %
-/+ Bruk av/avsetning til bundne fond	0	-1 912 925	-1 912 925	
Sjølvkostgrad %	0,0 %	102,7 %		

I 2025 vart direkte driftsutgifter 18,2 % høgere enn budsjetttert, kapitalkostnader vart om lag 440 000 kroner lågare enn forventa og Gebyrinntektene vart 0,0 % lågare enn budsjetttert.

Samla gebyrgrunnlag vart om lag 39 850 000 kroner høgare enn forventa og resultatet vart om lag 1 100 000 kroner høgare enn budsjetttert.

Gebyrinntekter	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
16400 Driftstilskudd kommuner	42 357 284	48 350 232	49 695 293	50 377 296	50 432 495	49 252 756	50 187 511

Næringsavfall - Resultat 2025 til 2031

Etterkalkyle 2025 for Næringsavfall

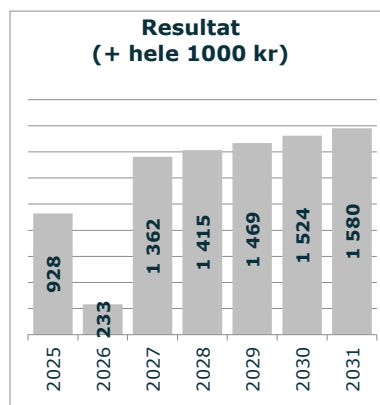
Etterkalkylen for 2025 viser eit overskot på 927 644 kroner.

I åra etter 2025 nyttast òg sjølvkostavskrivingar som del av budsjettgrunnlaget, som ein måte å take omsyn til kapitalkostnadene frå planlagde investeringar.

Næringsavfall Resultat 2025 til 2031	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
10** Løn	6 863 692	7 794 494	7 003 292	7 178 374	7 357 833	7 541 779	7 730 323
11** Varer og tenester	5 390 742	5 906 627	5 571 602	5 710 892	5 853 664	6 000 006	6 150 006
12** Varer og tenester	783 592	867 191	800 365	820 374	840 884	861 906	883 453
13** Tenester som erstatter eigen tenesteprod.	3 606 126	3 626 513	3 399 938	3 484 936	3 572 060	3 661 361	3 752 895
14** Overføringsutgifter	36 272	0	0	0	0	0	0
15** Finansutgifter mv. ekskl. 155 og 159	310 614	0	0	0	0	0	0
159* Avskrivingar og avsetningar til bundne fond	810 265	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	17 801 303	18 194 825	16 775 196	17 194 576	17 624 441	18 065 052	18 516 678
Sjølvkostavskrivingar	0	0	232 833	232 833	232 833	232 833	232 833
Kalkulatorisk rente	0	46 884	88 296	77 353	66 409	55 466	44 523
Driftskostnader	17 801 303	18 241 709	17 096 325	17 504 762	17 923 683	18 353 351	18 794 034
- Øvrige driftsinntekter	-228 313	-190 026	-173 004	-177 329	-181 762	-186 306	-190 964
Salgsinntekter	18 500 634	18 285 000	18 285 000	18 742 125	19 210 678	19 690 945	20 183 219
Resultat	927 644	233 317	1 361 679	1 414 692	1 468 757	1 523 900	1 580 149
Finansiell dekningsgrad (%)	105,3 %	101,3 %	108,0 %	108,2 %	108,3 %	108,4 %	108,5 %

Tabellen under sammenliknar etterkalkylen for 2025 med budsjettet for 2025.

Budsjettanalyse	Budsjett 2025	Etterkalkyle 2025	Avvik (kr)	Avvik (%)
10*** Løn	6 595 660	6 863 692	268 032	4,1 %
11*** Varer og tenester	4 299 267	5 390 742	1 091 476	25,4 %
12*** Varer og tenester	626 578	783 592	157 014	25,1 %
13*** Tenester som erstatter eigen tenesteprod.	3 340 641	3 606 126	265 485	7,9 %
14** Overføringsutgifter	0	36 272	36 272	0,0 %
Finansutgifter og aktivitetsendring driftsutgifter	0	310 614	310 614	0,0 %
Direkte driftsutgifter	14 862 145	17 801 303	2 939 158	19,8 %
Direkte kapitalkostnader	1 651 991	46 884	-1 605 108	-97,2 %
Driftskostnader	16 514 137	17 801 303	1 287 167	7,8 %
Øvrige inntekter	-2 029 221	-228 313	1 800 908	-88,7 %
Samla sjølvkost (Gebyrgrunnlag)	14 484 916	17 572 991	3 088 075	21,3 %
Salgsinntekter	19 126 133	18 500 634	-625 499	-3,3 %
Resultat	4 641 217	927 644	-3 713 573	-80,0 %
-/+ Bruk av/avsetning til bundne fond	0	0	0	
Sjølvkostgrad %	132,0 %	105,3 %		

I 2025 vart direkte driftsutgifter 19,8 % høgere enn budsjetttert, kapitalkostnader vart om lag 1 610 000 kroner lågare enn forventa og

Salgsinntektene vart 3,3 % lågare enn budsjetttert.

Samla gebyrgrunnlag vart om lag 3 090 000 kroner høgare enn forventa og resultatet vart om lag 3 710 000 kroner lågare enn budsjetttert.

Fordelingsnøklar, Etterkalkyle 2025

Kommunar (og selskap) som driv både hushalds- og næringsrenovasjon må skilja tenestene, med eit minimumskrav om å føra separate rekneskappar, jamfør avfallsforskrifta § 15-4. Kostnader som er felles for tenestene skal fordelast forholdsmessig. Fordelinga kan gjerast ved bruk av fordelingsnøklar, og kvar nøkkel må kunna dokumenterast.

Formålet med desse føresegnene er å sørgja for at «forureinar betaler»-prinsippet vert overhalde ved at alle kostnader ved lovpålagd handtering av hushaldsavfall vert dekte gjennom avfallsgebyret abonnenten betaler. Samtidig unngår ein konkurransevridande kryssubsidiering ved at hushaldsabonnentane verken dekkjar meir eller mindre enn dei kostnadene som oppstår som følgje av tenesta dei får.

Dei vektbaserte fordelingsnøkklane fordeler kostnader knytte til behandling av avfallsfraksjonar og relaterte kostnader mellom tenestene for hushalds- og næringsrenovasjon basert på vektrapport for kalkyleåret. Alt næringsavfallet og mesteparten av hushaldsavfallet vert vege når det kjem til anlegget, og alt avfall vert vege når det forlèt anlegget. Samanstilling av desse opplysningane gir grunnlagsdataa som trengst for å seia kor mykje av kvar avfallsfraksjon som stammar frå høvesvis nærings- og hushaldskundar.

Fordelingsnøkkel	Husholdn ingsavfall	Næringsa vfall	Kommentar
Avskrivning	82,2 %	17,8 %	Fordeling av anleggsmiddel etter konkret vurdering av faktisk bruk
Alle årsverk	75,1 %	24,9 %	Fordeling av ansatte etter konkret vurdering eller vektbaserte nøklar
Årsverk transport	77,4 %	22,6 %	
Årsverk krok	30,0 %	70,0 %	
Årsverk miljøstasjon	86,0 %	14,0 %	
Årsverk myrmoen sortering	71,4 %	28,6 %	
Årsverk administrasjon	57,2 %	42,8 %	Direkte fordelt
Husholdningsavfall	100,0 %	0,0 %	
Næringsavfall	0,0 %	100,0 %	Faktisk bruk
Innsamling	90,0 %	10,0 %	
Restavfall	70,0 %	30,0 %	Faktisk bruk
Hageavfall	80,0 %	20,0 %	Faktisk bruk
Farlig avfall	85,0 %	15,0 %	Rekneskapsdata
EE-Avfall	80,0 %	20,0 %	Faktisk bruk
Metall	30,0 %	70,0 %	Faktisk bruk
Trevirke	60,0 %	40,0 %	Faktisk bruk
Impregnert	80,0 %	20,0 %	Faktisk bruk
Glass	90,0 %	10,0 %	Faktisk bruk
Papp	25,0 %	75,0 %	Faktisk bruk
Papir	90,0 %	10,0 %	Faktisk bruk
Inerte masser	20,0 %	80,0 %	Faktisk bruk
Miljøstasjon effekt	75,0 %	25,0 %	Faktisk bruk
Matavfall	95,0 %	5,0 %	Faktisk bruk

Fordelingsnøkkel	Husholdningsavfall	Næringsavfall	Kommentar
Gips	70,0 %	30,0 %	Faktisk bruk